

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/7/2025
Identifikačné číslo spisu:	6123347174
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6123347174.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobkyne MIRAGE SHOPPING CENTER, a. s., Framborská 12, Žilina, IČO: 44 547 331, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Michal Krnáč, s. r. o., Vojtecha Tvrdeho 21, Žilina, IČO: 52 791 777, proti žalovanej Doremi, s. r. o., Staré Grunty 24, Bratislava, IČO: 47 114 215, zastúpenej spoločnosťou MST PARTNERS, s. r. o., Laurinská 3, Bratislava, IČO: 36 861 545, o zaplatenie 34 200 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 79Cr/9/2024, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na prejednanie a rozhodnutie sporu je Mestský súd Bratislava III.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 9. augusta 2024 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III ako kauzálnu príslušnému z dôvodu, že rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica bol zrušený rozhodcovský rozsudok z dôvodu rozhodnutia sporu, pre ktorý nebola uzatvorená rozhodcovská zmluva, resp. rozhodnutia sporu, na ktorý sa rozhodcovská doložka nevzťahovala, pričom postupom podľa § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ZoRK“) v spojení s § 152 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „Spravovací a kancelársky poriadok“), bola pôvodná rozhodcovská žaloba zapísaná pod novou spisovou značkou 60Cr/1/2023. Okresný súd Banská Bystrica skonštatoval, že z obsahu pôvodnej rozhodcovskej žaloby vyplýva, že žalobkyňa sa voči žalovanému domáhala úhrady žalovanej sumy titulom zmluvy o nájme nebytových priestorov, a teda ide o obchodnoprávny spor, vo vzťahu ku ktorému sa kauzálna príslušnosť určuje podľa § 22 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“) a kauzálnu príslušným súdom na konanie v danom spore je Mestský súd Bratislava III. Okresný súd Banská

Bystrica zdôraznil, že spor postupuje bez námietky, keďže dôvodom postúpenia je absencia jeho kauzálnej príslušnosti (§ 40 CSP), pričom ustanovenia o miestnej príslušnosti sa aplikujú len podporne (1Ndc/7/2024, 5Ndob/27/2023).

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil z dôvodu, že v prípade pokračovania v konaní o žalobe podanej v rozhodcovskom konaní nie je možné skúmať miestnu a kauzálnu príslušnosť podľa CSP, nakoľko v tomto špecifickom prípade osobitne upravuje postup súdu po zrušení rozhodcovského rozsudku ZoRK.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“), ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestského súdu Bratislava III na rozhodnutie o príslušnosti (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu nie je dôvodný.

4. Podľa ustanovenia § 1 ods. 1 písm. a) ZoRK, tento zákon upravuje rozhodovanie sporov vzniknutých z tuzemských a z medzinárodných obchodnoprávných a občianskoprávných vzťahov, ak je miesto rozhodcovského konania v Slovenskej republike.

5. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 ZoRK, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov neplatnosti rozhodcovskej zmluvy alebo nemožnosti riešiť predmet sporu v rozhodcovskom konaní, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

6. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

7. Podľa ustanovenia § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

8. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

9. Podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súde viazané.

10. Podľa § 22 písm. a) CSP (Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch), na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave.

11. Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.), sídlom Mestského súdu Bratislava III je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

12. Zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní rozlišuje medzi rozhodcovským súdom, stálym rozhodcovským súdom a (všeobecným) súdom. Rozhodcovský rozsudok (stáleho) rozhodcovského súdu môže byť zrušený súdom na základe žaloby podanej z dôvodov podľa § 40 ZoRK. Postup po zrušení rozhodcovského rozsudku všeobecným súdom závisí od dôvodu jeho zrušenia. Ak k zrušeniu dôjde z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, alebo z dôvodu prekročenia objektívnej či subjektívnej arbitrability, už z povahy veci z toho vyplýva, že právomoc rozhodcovského súdu (v

zrušenej časti) nie je daná. Zákon o rozhodcovskom konaní v § 43 ods. 1 pre túto situáciu stanovuje, že súd pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. Z toho ďalej (a contrario) vyplýva, že v prípade iných dôvodov zrušenia bude vo veci opätovne rozhodovať (stály) rozhodcovský súd.

13. V danom prípade súd zrušil z dôvodu absencie arbitrability rozsudok rozhodcovského súdu, keďže rozhodcovská doložka sa na predmet sporu nevzťahovala. Predmetom sporu je uplatnený nárok žalobkyne (právnickej osoby, ktorá má v predmete podnikania o.i. zapísané aj sprostredkovanie predaja, prenájmu a kúpy nehnuteľností) na zaplatenie zmluvnej pokuty vyplývajúcej z nájomnej zmluvy týkajúcej sa nebytových priestorov, ktorých nájomkyňou bola žalovaná (taktiež právnická osoba realizujúca v prenajatých nebytových priestoroch svoju podnikateľskú činnosť), takže možno uzavrieť, že predmetný spor má obchodnoprávnu povahu.

14. Pre vyriešenie sporu o príslušnosť, založeného na otázke, ktorý zo všeobecných súdov je príslušný na pokračovanie v konaní o dotknutom nároku žalobkyne, je potrebné správne interpretovať § 43 ods. 1 ZoRK pri zodpovedaní otázky - pokračovanie v akom konaní upravuje uvedená právna norma.

15. Podľa dôvodovej správy k § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. (ktorá v tejto časti nebola novelizáciou zákonom č. 336/2014 Z. z. dotknutá) „(v) odseku 1 sa ustanovuje ďalší postup súdu v prípade, že rozhodne o zrušení rozhodcovského rozsudku, pretože je tu daný niektorý z dôvodov podľa § 40 písm. a) až c). V tomto prípade súd pokračuje v konaní s tými istými účastníkmi, ktorí boli ako účastníci označení, a v rozsahu, ktorý bol uvedený v návrhu na začatie rozhodcovského konania alebo vo vzájomnej žalobe. Rozhodcovská zmluva sa tak stáva bezpredmetnou a vec bude prejednaná a rozhodnutá v občianskom súdnom konaní“.

16. Keďže v rozsahu zrušenia rozhodcovského rozsudku sa predmet konania o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku vyčerpal, toto skončilo právoplatným rozhodnutím všeobecného súdu o zrušení rozhodcovského rozsudku, uvedená úprava § 43 ods. 1 ZoRK sa týka pokračovania konania o nároku uplatnenom žalobkyňou pôvodne pred rozhodcovským súdom. Toto má význam najmä z hľadiska zachovania účinkov žaloby podanej na rozhodcovský súd (resp. zachovania účinkov vzájomnej žaloby podanej v priebehu rozhodcovského konania), u ktorého sa neskôr ukázalo, že nemal na rozhodovanie právomoc. Dotknutá právna úprava sa teda týka pokračovania (pôvodne rozhodcovského) konania o žalobe vo veci samej, a nie pokračovania konania o zrušení rozhodcovského rozsudku. Z týchto dôvodov všeobecný súd, ktorý bude pokračovať v konaní o meritórnom nároku žalobkyne, nemusí byť totožný so súdom, ktorý rozhodoval v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku.

17. Ustanovenie § 43 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní nezakladá osobitnú príslušnosť súdu na meritórne konanie nasledujúce po zrušení rozhodcovského rozsudku. Príslušným bude súd podľa CSP, ktorý by vec samu (spor) riešil, nebyť rozhodcovskej zmluvy. Pre príslušnosť súdu na rozhodovanie o veci samej (spore) po právoplatnosti rozsudku o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku, je určujúca povaha nároku, pôvodne uplatneného žalobou (vzájomnou žalobou) na rozhodcovskom súde, ktorý je predmetom konania pokračujúceho po zrušení rozhodcovského rozsudku.

18. Na uvedený záver nemá vplyv podzákonná úprava obsiahnutá v Spravovacom a kancelárskom poriadku, ktorá v § 152 ods. 3 stanovuje, že ak bol zrušený rozhodcovský rozsudok, vec, v ktorej sa pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe, 62a) sa zapíše pod novou spisovou značkou do súdneho registra toho samosudcu, ktorý rozhodol o zrušení rozhodcovského rozsudku, a to aj vtedy, ak táto vec predstavuje agendu, ktorej vybavovaním tento samosudca podľa rozvrhu práce nie je poverený. Súdny spis vo veci, v ktorej bol zrušený rozhodcovský rozsudok, sa pripojí k súdnemu spisu vo veci, v ktorej sa pokračuje v konaní v rozsahu uvedenom v žalobe alebo vo vzájomnej žalobe. [Poznámka pod čiarou č. 62a) odkazuje na § 43 ods. 1 resp. § 47 ods. 1 ZoRK]. Tu je potrebné zdôrazniť, že samotné zapisovanie vecí do súdnych registrov má len evidenčný charakter, súdne registre sú definované ako evidenčné pomôcky (§ 148 a nasl. Spravovacieho a kancelárskeho poriadku) a pre príslušnosť súdov upravenú zákonom - Civilným

sporovým poriadkom, nie sú určujúce. Pokiaľ účelom úpravy v § 152 ods. 3 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku malo byť napr. z hľadiska hospodárnosti a efektívnosti to, aby o nároku žalobcu (v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku v pozícii žalovanej protistrany), pôvodne uplatnenom v rozhodcovskom konaní rozhodol sudca, ktorý rozhodol o zrušení rozhodcovského rozsudku, keďže je predpoklad, že už o veci má znalosť, nemôže to nijako ovplyvniť úpravu príslušnosti súdu podľa CSP. Preto len skutočnosť, že Okresný súd Banská Bystrica, rešpektujúc § 152 ods. 3 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku, zapísal spor v konaní pokračujúcom po zrušení časti rozhodcovského rozsudku do príslušného súdneho registra (Cb), bez ďalšieho neznamená, že tým bola založená jeho príslušnosť na pokračovanie v konaní o žalobe podanej pôvodne na rozhodcovský súd a neznamená to ani vylúčenie zákonného postupu podľa § 40 CSP. Preto po zápise veci do uvedeného súdneho registra bol následný postup Okresného súdu Banská Bystrica, ktorým skúmal svoju kauzálnu príslušnosť v štádiu do otvorenia pojednávania resp. predbežného prejednávania sporu, v súlade s úpravou obsiahnutou v § 40 veta za bodkočiarkou CSP.

19. Z uvedeného vyplýva, že ustanovenie § 152 ods. 3 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku do dôsledkov upravuje postup súdu len v prípade, že ide o súd rozhodujúci o zrušení rozhodcovského rozsudku, ktorý je totožný so súdom príslušným aj podľa CSP na pokračovanie v konaní o žalobe pôvodne podanej na rozhodcovský súd.

20. Najvyšší súd považuje za opodstatnený názor, prezentovaný Okresným súdom Banská Bystrica pri postúpení sporu, podľa ktorého opačná interpretácia ustanovenia § 43 ods. 1 ZoRK, by vo výsledku znamenala, že na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy a vadného rozhodcovského rozsudku strany derogovali verejnoprávne zákonné ustanovenia CSP o príslušnosti súdov (obdobne Gyárfáš, J. In: GYÁRFÁŠ, J. ŠTEVČEK, M. a kol. Zákon o rozhodcovskom konaní. Komentár. Praha: C. H. Beck., 2016, s. 600, tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 33Cdo 384/2015).

21. Z vyššie uvedeného vyplýva, že pre príslušnosť (všeobecného) súdu prvej inštancie na konanie v (danom) obchodnoprávnom spore pokračujúcom podľa § 43 ods. 1 ZoRK po zrušení rozhodcovského rozsudku platí úprava kauzálnej príslušnosti obsiahnutá v § 22 CSP. Keďže žalovaná má adresu sídla v obvode Mestského súdu Bratislava III, je tento súd kauzálny príslušný na konanie v danom obchodnoprávnom spore a jeho nesúhlas s postúpením mu sporu Okresným súdom Banská Bystrica nie je dôvodný.

22. Najvyšší súd v predložennom spore o príslušnosť pri rozhodovaní rešpektoval doterajšiu súdnu prax, podľa ktorej správne určenie konkrétného z viacerých kauzálny príslušných súdov (tu podľa § 22 CSP) je podmienené určením inak miestne príslušného súdu a následným zistením, do obvodu ktorého kauzálny príslušného súdu takýto za iných okolností miestne príslušný súd spadá. „Z tohto dôvodu treba vychádzať najskôr z ustanovení CSP upravujúcich miestnu príslušnosť súdov a následne určiť, či takto určený miestne príslušný súd je vo veci súčasne aj kauzálny príslušný súdom, resp. do obvodu ktorého kauzálny príslušného súdu takto určený miestne príslušný súd patrí“ (5Ndc/15/2021, 1Ndc/7/2024, 5Ndob/2/2019). Najvyšší súd dodáva, že samotné zisťovanie správneho obvodu kauzálny príslušného súdu, podľa kritérií, ktoré sa zhodujú s kritériami miestne príslušného súdu, neznamená, že sa má uplatňovať postup podľa § 41 CSP, stanovený len pre úpravu miestnej príslušnosti resp. výlučnej miestnej príslušnosti. Určujúca je vždy kauzálna príslušnosť so stanoveným obvodom tohto súdu, pre ktorú platí ustanovenie § 40 CSP.

23. Z vyššie uvedeného je možné uzavrieť, že na prejednanie a rozhodnutie predmetného obchodnoprávneho sporu je daná kauzálna príslušnosť súdu podľa § 22 písm. a) CSP a nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu nie je dôvodný.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.